

RAZUMJETI RAZNOVRSNOST¹

Evropska mreža interkulturnog učenja mladih i odraslih

DVV international od 2002. godine koordinira evropsku mrežu «Interkulturno učenje u Europi» /Network Intercultural Learning in Europe (NILE)/ koju je Evropska komisija u okviru programa *Sokrat* finansijski podržala u dvije faze (2002.-2005. i 2005.-2008.).

Ukupno 24 organizacije iz 20 evropskih zemalja su zajednički utemeljili sporazum o tome šta interkulturno učenje znači u Evropi. Evropska komisija ovom pitanju na političkoj i strategijskoj razini pridaje velik značaj.

U tekstu se navode najznačajniji rezultati mreže «Interkulturnog učenja u Europi» (NILE).

Terminologija

Saradnja i razmjena iskustava NILE - partnera su pokazale da se pojam «*interkulturno učenje*» različito interpretira. Često se koriste pojmovi kao što je «interkulturno», «multikulturno» i «transkulturno» da bi se opisala ista stvar. U Engleskoj se, u poređenju s mnogim drugim zemljama, već duže vrijeme koriste pojmovi antidiskriminacija, izjednačavanje i antirasizam.

Definicija kulture i interkulture

Kao najprihvatljivija definicija na evropskoj razini pokazala se definicija kulture koja se temelji na širokom poimanju ovog termina, što pruža mogućnost za bolju analizu interkulturnih aktivnosti kao i teškoće za interkulturnu interakciju. Takvo poimanje obuhvata slijedeće pretpostavke:

- Težište je na onome što ljudi misle i rade u svakodnevi. Kultura je samo djelimično vidljiva, mnogi aspekti se skrivaju u subjektivnoj svijesti i pokazuju se samo u konkretnim interakcijama članova jednog društva.

¹ Tekst preuzet iz časopisa *Internationale Perspektiven der Erwachsenenbildung*, Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes (DVV international), br. 60, Bonn, 2008.

- Kultura je kolektivni fenomen koji se ne ograničava samo na etnicitet. I regionalne i poslovne grupe mogu imati tipičnu kulturu ukoliko su dovoljno velike.
- Interkulturalna komunikacija se ne odvija između kultura, nego između pojedinaca s različitim kulturnim sistemom vrijednosti.

Iz brojnih rasprava NILE partneri su ipak zaključili da ne postoji općeprihvatljiv koncept šta se podrazumijeva pod interkulturalnim učenjem jer se u različitim zemljama koristi različita terminologija. Međutim, moguće je konstatirati da je praksa interkulturalnog učenja usredsređena na slijedeće ciljeve:

- Usvajanje znanja o «kulturi» i njenom uticaju na pojedinca ili grupu, uključivši poštovanje prema vlastitoj i tuđoj kulturi
- Sticanje životnih sposobnosti u multikulturalnom društvu, npr. postati svjestan vlastite percepcije kulture, stereotipa i predrasuda; razviti komunikacijske vještine i razviti samokritiku prema vlastitom stajalištu
- Poštovanje prema kulturnoj različitosti i prema ličnim i drugim kulturnim identitetima; borba protiv netolerancije
- Unapređenje participacije kao značajne karike u razvoju interkulturalnog društva

Također se konstatiralo da postoji realna razlika u shvatanju kulture između Istoka i Zapada. Ta razlika proizlazi iz različitih historijskih razvoja zemalja istočne i zapadne Evrope, koji su na stručnom području interkulturalnog učenja doveli do formiranja različitih potreba i prioriteta.

U mnogim zapadnoevropskim zemljama interkulturalno učenje je usko povezano s integracijom, pa je u prošlosti – u odnosu na migraciju - često smatrano jednosmjernom ulicom u kojoj su se «stranci» prilagođavali navikama većinskog stanovništva. Koncept koji se razvija u istočnoevropskim zemljama sve više dobiva na značaju kao posljedica proširenja Evropske unije na istok. U tim zemljama je izuzetno važno da se formira jako civilno društvo i zato je interkulturalno učenje usko povezano s odgojem za demokratiju i jačanjem uloge etničkih manjina i njihovog uključivanja u društvene procese.

Politički i društveni okvirni uslovi

NILE - partneri su bili saglasni da naponi vezani za interkulturalno učenje i ulogu obrazovanja odraslih zavise u velikoj mjeri od društvenih i političkih okvirnih uslova za rad na području migracije.

Kritička analiza migracionih i integracionih koncepata zapadnoevropskih zemalja, koju je provela NILE, pokazala je, bez sumnje, da nitijedan koncept nije uspio izazvati osjećaj pripadnosti kod druge i treće generacije migranata. Iz tih razloga NILE - partneri nisu mogli izabrati ni jedan koncept koji bi mogao biti uzor za sve.

Interkulturalno izjednačavanje

U drugoj fazi (od 2005. godine) su NILE - partneri u okviru četiri područja razvili programe čiji je cilj da unaprijede interkulturalno izjednačavanje na evropskoj i nacionalnoj razini.

- DVD «TRANSFER» koji vizualizira tri dobra primjera interkulturalne prakse iz Patrasa, Liverpoola i Beča (jezici: engleski, njemački, mađarski, rumunski, poljski, slovački)
- Katalog pitanja za institucije koje se žele interkulturalno «otvoriti» (jezici: italijanski, litvanski, mađarski, engleski, njemački)
- Specijalno izdanje novina «GET INTERCULTURAL» o saradnji između obrazovanja odraslih i medija (svi jezici NILE - partnera)
- Didaktička i metodička uputstva za primjenu aktivnosti interkulturalnog učenja (na engleskom jeziku) na području obrazovanja mladih i odraslih

Svi materijali se mogu naći na websajtu www.intercultural-learning.net.